

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/538/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2315205036
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2315205036.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Martina Valentová a členov senátu: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Anton Jaček, v právnej veci navrhovateľa: Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Bratislava, Grösslingova 77, IČO: 31 351 026, proti odporcom: 1. M. G., nar. X.X.XXXX, bytom G. B. XXX, 2. K. G., nar. XX.X.XXXX, o zaplatenie 2734,95 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Galanta č.k. 17C/196/2015-78 zo dňa 23.6.2015, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporcom 1., 2. náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvou výrokovou vetou súd návrh zamietol a druhou výrokovou vetou odporcom nepriznal náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou § 52 ods. 1, 2, § 879r, § 100 ods. 1, 2, § 101, § 122 ods. 2, 3, § 563 Občianskeho zákonníka, § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Prioritne súd skonštatoval, že predmetná zmluva o úvere zo dňa 20.4.2006 má spotrebiteľský charakter a preto je ju potrebné posudzovať i v zmysle citovaných noriem na ochranu spotrebiteľa. Následne súd zistil, že návrh nebol podaný dôvodne. V konaní bolo potrebné v zmysle § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení od 1.5.2014 ex offa prihladiť na premlčanie uplatneného nároku. Súď pritom mal z predložených listinných dôkazov za preukázané, že odporcovia mali plniť najneskôr do dňa 2.10.2009, keď im bol dňa 1.10.2009 doručený list - okamžité splatenie úveru. V danom prípade sa dlh premlčal, s poukazom na § 101 Občianskeho zákonníka, dňom 2.10.2012 (utorok). Návrh na súd bol podaný až dňa 12.3.2015, t.j. až po uplynutí premlčacej doby. Pokiaľ aj navrhovateľ poukázal na to, že premlčacia doba spočívala podľa § 112 Občianskeho zákonníka a teda táto neuplynula, tu súd nemohol dospieť k rovnakému záveru. Poukazuje pritom na to, že tunajší súd v uvádzaných uzneseniach vydaných v exekučnom konaní sp. zn. 23Er/603/2012 vyslovil názor a určil, že rozhodcovská doložka ako neprijateľná zmluvná podmienka je neplatným zmluvným dojednáním, preto sa naň prihliada tak, ako keby nebolo v zmluve vôbec uvedené. Preto súd, keďže ani exekučné konanie nemohlo byť vedené na základe rozhodcovského rozsudku a ani na základe rozhodcovského konania, aj v prejednávacom prípade sa stotožnil s takýmto postupom; rozhodcovské konanie trpí vadou, ktorú nemožno odstrániť, pretože prebehlo nezákonne (na základe neplatnej rozhodcovskej doložky), keď navrhovateľ podal návrh na takom orgáne (Rozhodcovský súd), kde takýto návrh nemohol podať, ani v ňom zákonne pokračovať, a preto súd nemôže vychádzať z toho, že premlčacia doba spočívala a táto neuplynula tak, ako je uvedené vyššie. Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ nepreukázal tú skutočnosť (neuniesol dôkazné bremeno), že premlčacia doba spočívala, a že jeho žalobný návrh na tunajší súd bol podaný včas. Iný postup súdu, t. j. kedy súd bral do úvahy spočívanie premlčacej doby, by bolo v rozpore s oprávnenými záujmami spotrebiteľa a ochranou spotrebiteľa. Ak by navrhovateľ trval na právnom

názore, že svoj návrh riadne uplatnil pred rozhodcovským súdom, potom by sa jednalo o prekážku res iudicata, ktorá by bola dôvodom pre zastavenie tohto konania podľa § 159 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 104 ods. 1 O.s.p. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., ktoré ustanovenie vyjadruje zásadu zodpovednosti za výsledok sporového konania. To znamená, že účastník, ktorý mal v sporovom konaní plný úspech, má právo na náhradu všetkých trov konania. Náhrada je obmedzená na náhradu všetkých trov vynaložených na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. Odporcovia boli v konaní úspešní, avšak žiadne trovy konania im nevznikli, preto im ich náhradu súd nemohol priznať.

Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podal odvolanie navrhovateľ, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Odvolateľ argumentoval tým, nesúhlasí s právnym názorom založenom na tom, že premlčacia doba nespočívajú. Poukázal na to, že danom prípade preto postupoval len v súlade so zákonom a povinnosťami, ktoré sú mu zákonom priamo ukladané. Potom ako sa pohľadávka z úverovej zmluvy stala splatnou dňa 29.9.2009, postupoval následne v súlade s dojednanou rozhodcovskou doložkou a dňa 5.11.2009 podal návrh na Stály rozhodcovský súd Asociácie bánk SR. Na podklade rozhodcovského rozsudku dňa 28.3.2012 podal návrh na vykonanie exekúcie, keď exekučné konanie bolo uznesením Okresného súdu Galanta sp. zn. 23Er/603/2012 zo dňa 28.1.2015 zastavené. Sám nemohol predvídať, že premlčacia doba počas doby konania pri uplatnení si práva na príslušnom orgáne a následne pri výkone rozhodnutia, nebude podľa názoru súdu spočívať z dôvodu, že rozhodcovské konanie ako aj exekučné konanie prebehlo nezákonne, keďže návrh bol podaný na orgáne, kde nemal byť podaný a nemohlo sa v ňom ani zákonne pokračovať. Postupom súdu si potom od dlžníkov nebude môcť vymocť svoju pohľadávku žiadnym zákonným spôsobom. Súd zároveň pri posudzovaní § 112 Občianskeho zákonníka zvolil pre spotrebiteľa priaznivejší výklad. Zároveň je nutné súdu vytknúť i právne posúdenie, pretože posudzovať v pochybnostiach v prospech spotrebiteľa je možné iba v prípade obsahu zmluvného záväzku, ale nie skutkových okolností a tobôž nie zákona. Zároveň vidí pochybenie súdu i v otázke posúdenia rozhodcovského rozsudku ako res iudicata, pričom v jeho samotnej argumentácii je značný rozpor. Nestotožnil sa s názorom súdu ani ohľadne aplikácie trojročnej premlčacej doby v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka na predmetný právny vzťah, keďže § 1 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka priamo zakotvuje, resp. vyjadruje jednu zo základných právnych zásad a to *lex specialis de rogat legi generali*. Právny vzťah účastníkov bol založený úverovou zmluvou, pričom § 261 ods. 6 písm. d) a § 263 ods. 1 Obchodného zákonníka zaradil zmluvu o úvere medzi tzv. absolútne obchodné záväzkové vzťahy, ktoré bez ohľadu na povahu účastníka predmetného záväzkového právneho vzťahu sa spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka, pričom od predmetného ustanovenia nie je možné sa odchýliť. Tu poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6 Obo 312/2006 zo dňa 7.2.2008, ako i na stanovisko Obchodného kolégia NS SR zo dňa 23.9.2002 sp. zn. Obpj 3/2002 a napokon i na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1M ObdoV 11/2011. Odvolateľ poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/497/2013 zo dňa 17.10.2013, podľa ktorého na vzťahy, ktoré vznikli v súlade s § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka, je vylúčená výlučná pôsobnosť Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na uvedené je preto možné jednoznačne konštatovať, že otázku premlčania je potrebné posúdiť podľa právnej úpravy Obchodného zákonníka, nakoľko vzťah medzi účastníkmi vznikol z titulu poskytnutia úveru ako absolútneho obchodu. Zároveň ďalšou skutočnosťou, ktorá má podstatný vplyv na premlčanie nároku je správanie sa samotných odporcov po žiadosti o okamžité splatenie úveru v podobe ich záujmu na vyriešenie vzniknutej situácie plnením formou splátok, pričom odporcovia uhradili poslednú splátku dňa 5.10.2010. Uvedená skutočnosť bola deklarovaná v priebehu prvostupňového konania, pričom v odôvodnení rozhodnutia sa prvostupňový súd žiadnym spôsobom s uvedenými tvrdeniami nevysporiadal. Odvolateľ napokon poukázal na názor, že ním uplatnený nárok nie je možné považovať za premlčaný, pričom je vylúčené použitie právnej úpravy premlčania, ako aj uznania záväzku obsiahnutej v Občianskom zákonníku. Odvolateľ ďalej odkázal aj na ďalšie súdne rozhodnutia, z ktorých je možné uzavrieť použitie úpravy Obchodného zákonníka na posúdenie otázky premlčania. Tiež je názoru, že pokiaľ i prvostupňový súd vzniesol námietku premlčania *ex offio* v súlade s § 5b zák. č. 250/2007 Z.z., ktoré ustanovenie nadobudlo účinnosť 1.5.2014, pričom predmetný právny vzťah vznikol na základe úverovej zmluvy zo dňa 27.4.2006, v danej súvislosti má za to, že účelom zákonodarcu nebolo zaviesť povinnosť prihliadať na námietku premlčania *ex offio* vo vzťahu k právnym vzťahom, ktoré vznikli pred účinnosťou novely Zákona o ochrane spotrebiteľa. Na záver odvolateľ zdôraznil potrebu presvedčivosti odôvodnenia rozsudku, keď podľa jeho názoru napadnutý rozsudok zákonom vyžadované náležitosti podľa § 157 ods. 2 O.s.p. neobsahuje buď vôbec, alebo je úplne nepresvedčivé.

Oporcovia odvolací návrh nepodali, k doručenému odvolaniu navrhovateľa sa písomne nevyjadrili.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ďalej O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ podľa obsahu použil zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z.z.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné priznať úspech, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vo výroku vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným uplatnenou odvolacou argumentáciou navrhovateľa bolo posúdiť, či prvostupňový súd správne uzavrel, že žalobným návrhom uplatnený nárok navrhovateľa je premlčaný, v dôsledku čoho bolo dôvodné žalobný návrh zamietnuť. S poukazom na uplatnené odvolacie dôvody pritom bolo sporné jednak to, či v danej veci premlčacia lehota spočívala počas exekučného konania začatého na návrh navrhovateľa na podklade rozhodcovského rozsudku o pohľadávke z úverovej zmluvy účastníkov, ktorá je predmetom tohto konania vydaného rozhodcovským súdom v rozhodcovskom konaní podľa dojednanej rozhodcovskej doložky účastníkov, ďalej či na danú vec je potrebné aplikovať trojročnú premlčaciu lehotu v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka alebo štvorročnú lehotu podľa § 397 Obchodného zákonníka, tiež to či súd bol oprávnený vzniesť námietku premlčania ex offo v súlade s § 5b zák. č. 250/2007, ktoré nadobudlo účinnosť 1.5.2014, pričom predmetný právny vzťah účastníkov vznikol na základe úverovej zmluvy zo dňa 27.4.2006 a napokon i to, že súd sa nevysporiadal s tým, že odporcovia po žiadosti o okamžité splatenie úveru čiastočne plnili formou splátok, pričom poslednú splátku uhradili dňa 5.10.2010.

V zmysle § 112 Občianskeho zákonníka, ktorý na vec prvostupňový súd aplikoval, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

Podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia premlčacia doba sa zastavuje - spočíva po dobu konania, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo inom príslušnom orgáne a v začatom konaní riadne pokračuje. Po odpadnutí prekážky, ktorá spôsobila spočívanie premlčania, môže plynúť premlčacia doba ďalej v čase, ktorý ostáva do jej skončenia, pričom sa započítava čas, ktorý uplynul od začiatku jej plynutia až do vyskytnutia sa prekážky. Základnou podmienkou, aby došlo k spočívaniu premlčacej lehoty je, aby veriteľ dotknuté právo uplatnil buď na súde alebo u iného, avšak nevyhnutne príslušného orgánu, ktorým môže byť v zmysle zák. č. 244/2002 Z.z. i rozhodcovský súd. Zo znenia citovaného ustanovenia je možné a contrario vyvodiť, že ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo u iného nepríslušného orgánu, hoci v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od uplatnenia po dobu trvania konania plynie naďalej a nedochádza k jej spočívaniu.

Zo Zmluvy o úvere č. 25253725/7930 uzatvorenej medzi účastníkmi dňa 27.4.2006 vyplýva, že Rozhodcovská doložka, ktorá mala založiť právomoc rozhodcovského súdu bola uvedená ako súčasť zmluvy o úvere. Podľa tejto doložky sa zmluvné strany dohodli, že prípadné spory vzniknuté z obchodu budú rozhodnuté prednostne v rozhodcovskom konaní prostredníctvom stáleho rozhodcovského súdu zriadeného v zmysle zák. č. 510/2002 Z.z. o platobnom styku. Poberateľ úveru vyjadruje súhlas s návrhom stavebnej sporiteľne na riešení sporov stálym rozhodcovským súdom.

Takto formulovaná rozhodcovská doložka znemožňuje spotrebiteľovi, v prípade podania žaloby dodávateľom, dosiahnuť rozhodovanie sporu všeobecným súdom, čím spôsobuje hrubú jednostrannú výhodnosť pre dodávateľa, pretože výber rozhodcovského súdu dodávateľom bol súčasťou zmluvy, ktorá je dodávateľom vopred pripravená, a spotrebiteľ nemal možnosť obsah zmluvy, a teda ani rozhodcovskej doložky ovplyvniť, mohol ju ako celok len prijať alebo odmietnuť.

V skúmanom prípade nemožno uvažovať nad tým, že by rozhodcovská doložka bola individuálne dojednanou zmluvnou podmienkou. Zo spôsobu uzatvorenia rozhodcovskej doložky, ktorá je súčasťou formulárovej zmluvy, nie je možné odvodiť, že navrhovateľom bol návrh na uzavretie rozhodcovskej doložky ponúknutý dlžníkom a títo mali možnosť jeho návrh buď prijať alebo odmietnuť. Vzhľadom na skutočnosť, že rozhodcovská doložka je súčasťou formulárovej zmluvy je zrejmé, že dlžníci nemali možnosť uzatvorenie rozhodcovskej doložky ovplyvniť. Len v prípade, ak by rozhodcovská doložka bola dohodnutá individuálne, bolo by zrejmé, že spotrebiteľ bol riadne oboznámený s rozhodcovskou doložkou a pristúpil na ňu. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah, pričom ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Dôkazné bremeno o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky so spotrebiteľom spočíva na navrhovateľovi, tento však v tomto smere v rámci podaného odvolania nepredložil žiadne dôkazy, ani netvrdil rozhodujúce skutočnosti, ktorými by preukazoval individuálnu dohodu s odporcami na riešení sporov medzi nimi v rozhodcovskom konaní.

V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je pritom význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v prípade sporu, súkromná osoba rozhodne o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach zmluvných strán, s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardného textu tzv. formulárovej zmluvy, teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, bez vysvetlenia spotrebiteľovi podstatných rozdielov medzi konaním pred štátnym súdom a rozhodcovským súdom, je dôvodné predpokladať, že spotrebiteľ ako slabšia strana sporu si svoj osud v tak závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces neuvedomuje.

Rozhodcovská doložka dojednaná za týchto podmienok môže ľahko slúžiť na obchádzanie platnej právnej úpravy slúžiacej na ochranu spotrebiteľa. Dodávateľ, ktorý určuje, ktorý rozhodcovský súd bude rozhodovať o prípadných sporoch zo zmluvy, je pre vybraný rozhodcovský súd zdrojom príjmov, preto je namieste obava, do akej miery je rozhodcovské konanie u dodávateľom vybraného rozhodcovského súdu objektívne. Okrem toho táto doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale na začiatku zmluvného vzťahu.

Rozhodcovská doložka v danom prípade má síce charakter tzv. nevýhradnej rozhodcovskej doložky, pretože spotrebiteľovi dáva na výber medzi všeobecným súdom a rozhodcovským súdom, avšak v prípade podania žaloby dodávateľom, je daná právomoc výlučne určeného rozhodcovského súdu, čo zakladá nerovnováhu v postavení spotrebiteľa (tak ako sa stalo aj v tomto konkrétnom prípade), pretože ten je v tom prípade povinný podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. V prevažnej väčšine prípadov, je žalobcom z úverovej zmluvy práve dodávateľ. Možnosť voľby je tak pre spotrebiteľa len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, a to na vybraný rozhodcovský súd.

V obdobnej veci ÚS SR v rozhodnutí IV.ÚS 55/2011 z 24.2.2011 zaujal stanovisko, že pokiaľ súd vyslovil názor, že rozhodcovská doložka, ktorá znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde, je neprijateľná a prieči sa dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom, resp. že rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka za použitia ich výkladu v súlade so Smernicou Rady 93/13/EHS, tieto závery súdov nemožno považovať za svojvoľný výklad a aplikáciu príslušného ustanovenia ESP a k porušeniu základných práv sťažovateľa nedošlo.

Vo svetle vyššie uvedenej argumentácie odvolací súd je toho názoru, že zmluvná podmienka obsiahnutá v úverovej zmluve účastníkov v podobe rozhodcovskej doložky, podľa ktorej všetky spory v prípade žaloby podávanej veriteľom prejedná vopred vybraný rozhodcovský súd, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a je teda neprijateľnou zmluvnou podmienkou, na ktorú musí súd v ktoromkoľvek štádiu konania z úradnej povinnosti (ex officio) prihliadať, pričom musí zabezpečiť, aby spotrebiteľ takouto neprijateľnou podmienkou nebol viazaný.

Pretože rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná a nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu v danej veci konať a rozhodnúť. Inak povedané, predmetný Stály rozhodcovský súd spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., Bratislava, nebol príslušným orgánom na prejednanie a rozhodnutie danej veci. V dôsledku toho podaním návrhu na začatie konania na tento orgán ani pokračovaním v začatom konaní nemohlo dôjsť k zastaveniu - spočívaniu premlčacej lehoty.

S poukazom na doterajší priebeh konania odvolací súd vychádzal z premisy, že nebolo sporným, že zmluvný vzťah, ktorý vznikol medzi odporcami ako spotrebiteľmi a navrhovateľom ako dodávateľom, na základe zmluvy o úvere zo dňa 27.4.2006, je vzťahom spotrebiteľským, v dôsledku čoho bolo naň nevyhnutné aplikovať všetky normy slúžiace na ochranu spotrebiteľa, ako ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka i zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy.

Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. definoval spotrebiteľské zmluvy v ust. § 52 rozdielne v období od 1.4.2004 do 31.12.2007 a rozdielne v období od 1.1.2008. § 52 Občianskeho zákonníka v znení v období od 1.4.2004 do 31.12.2007, teda v čase uzavretia zmluvy zakotvoval, že spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v 8. časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

S účinnosťou od 1.1.2008 Občiansky zákonník v § 52 ods. 1 spotrebiteľskú zmluvu už definuje ako každú zmluvu bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľom podľa ods. 3 cit. ust. je pritom osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom podľa ods. 4 cit. ust. je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Slovenský právny poriadok upravoval postavenie a ochranu spotrebiteľa najskôr v zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý bol účinný v období od 31.12.1992 do 30.6.2007. Podľa jeho § 2 ods. 1 na účely tohto zákona sa rozumie: a) spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nakupuje výrobky alebo používa služby pre priamu osobnú spotrebu fyzických osôb, najmä pre seba a pre príslušníkov svojej domácnosti, b) predávajúcim podnikateľ, ktorý spotrebiteľovi predáva výrobky alebo poskytuje služby. Jeho ust. § 23a účinné v období od 1.1.2000 do 24.11.2004 zakotvilo tzv. typovú zmluvu, ktorou sa podľa citovaného zákona rozumie zmluva, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch ak je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia typová zmluva nesmie obsahovať a) neprimerané podmienky, ktoré na škodu spotrebiteľa zakladajú nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, najmä 1. podmienky, ktoré viažu predaj výrobku na poskytnutie služby na odobratie iného výrobku alebo na prevzatie inej služby, 2. podmienky, ktorými sa podmieňuje predaj výrobku alebo poskytnutie služby s požiadavkou, aby spotrebiteľ zabezpečil pre predávajúceho ďalšieho spotrebiteľa, ktorý s ním uzavrie rovnakú alebo podobnú zmluvu; b) podmienky, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi.

S účinnosťou od 25.11.2004 (do 30.06.2007), teda v čase uzatvorenia zmluvy účastníkmi citovaný zákon v § 23a definoval už spotrebiteľské zmluvy ako zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

Podľa znenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v období od 1.4.2004 do 31.12.2007, teda v čase uzavretia predmetnej zmluvy o úvere účastníkmi, zmluva o úvere, ktorá je upravená v Obchodnom zákonníku, pod definíciu spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 Občianskeho zákonníka nespádala. Je ale nesporné, že predmetná zmluva je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle cit. § 23a v spojení s § 2 ods. 1 zák. č. 634/1992 Zb. v znení od 24.11.2004, keďže ide o zmluvu zmluva, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvnil. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia pritom typová zmluva nesmie obsahovať neprimerané podmienky, ktoré na škodu spotrebiteľa zakladajú nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. Zmluva uzavretá medzi účastníkmi je teda v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky spotrebiteľskou zmluvou.

Keďže z ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodiť, že 5. hlava Občianskeho zákonníka sa vzťahuje len a výlučne na tie spotrebiteľské zmluvy ako sú definované v § 52 ods. 1, odvolací súd je toho názoru, že všeobecné ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka je nevyhnutné aplikovať i na spotrebiteľské zmluvy ako sú definované v Zákone o ochrane spotrebiteľa č. 634/1992 Zb., teda i na predmetnú zmluvu o úvere.

Keďže oprávnený bol osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, vystupoval v pozícii dodávateľa v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a je i veriteľom v zmysle § 3 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Vzhľadom na to, že povinn pri uzatváraní a plnení predmetnej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a nemohli individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy, je potrebné ich považovať za spotrebiteľov v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka a zároveň sú spotrebiteľmi v zmysle § 3 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z. Vzhľadom na to, že predmetnou zmluvou o úvere sa zaviazal poskytnúť oprávnený ako dodávateľ povinným ako spotrebiteľom dočasné peňažné prostriedky vo forme úveru a povinní ako spotrebiteľia sa zaviazali poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom, zmluva uzavretá medzi účastníkmi spĺňa základné náležitosti spotrebiteľského úveru v zmysle § 2 písm. a) a b) zák. č. 258/2001 Z.z. Keďže zároveň nebolo preukázané, že by zmluva uzavretá medzi účastníkmi bola niektorou zo zmlúv vymenovaných v § 1 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z., nie je vylúčená spod jurisdikcie tohto zákona.

Z uvedeného potom vyplýva, že právny vzťah medzi účastníkmi založený predmetnou zmluvou o úvere je nevyhnutné posudzovať podľa zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. A to bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka). S poukazom na vyššie uvedené, vychádzajúc zo zásady *lex specialis derogat lex generalis*, podľa ktorej špeciálna právna úprava, ktorou v danom prípade je zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako i ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, má prednosť pred všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, je nevyhnutné predmetný právny vzťah medzi účastníkmi posudzovať podľa citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka, zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

Po vyššie uvedenom závere o aplikovateľnosti ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka na daný záväzkovo právny vzťah bolo potom potrebné uzavrieť, či sa naň vzťahujú i ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka, z ktorých vyplýva trojročná premlčacia lehota alebo ust. § 387 a nasl. Obchodného zákonníka, z ktorých plynie štvorročná premlčacia lehota.

Z ust. § 54 ods. 1 vety prvej Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy platilo, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa.

Z textu citovaného ustanovenia nepochybne vyplýva, že od Občianskeho zákonníka sa nemožno odchýliť v neprospech spotrebiteľa iba v zmluvných dojednaniach podľa spotrebiteľskej zmluvy. Toto ustanovenie teda nedopadá na to, čo je výslovne upravené zákonom a nie obsahom spotrebiteľskej zmluvy. Ustanovenie reguluje iba to, čo je zmluvne dojednané a nijakým spôsobom nevylučuje zákonnú úpravu. V danom prípade úprava premlčania záväzkov vyplývajúcich z predmetnej spotrebiteľskej úverovej zmluvy nebola dojednaná zmluvnými stranami v zmluve, ale je upravená priamo v zákone. Aplikáciou premlčania preto citované ustanovenie nijakým spôsobom nereguluje.

Žiada sa dodať, že v čase uzavretia predmetnej zmluvy Občiansky zákonník ani neobsahoval aktuálne znenie ust. § 52 ods. 2, doplnené až dodatočne, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom.

Odhliadnuc od toho, úprava premlčania v Občianskom zákonníku nie je ustanovením o spotrebiteľských zmluvách, ani neslúži na ochranu spotrebiteľa. K rovnakému záveru dospel i NS ČR vo veci sp. zn. 32Cdo 3337/2010 pri obdobnej právnej úprave, keď uviedol, že úprava premlčania obsiahnutá v

Občianskom zákonníku v § 101 a nasl. nepatrí medzi ustanovenia smerujúce k ochrane spotrebiteľa. Odlišne stanovená dĺžka premlčacej doby v Občianskom a v Obchodnom zákonníku je iba výsledkom rôznych legislatívnych procesov, z ktorých však žiadny nesmeruje k ochrane slabšej strany - spotrebiteľa. Premlčanie pôsobí voči oboj stranám rovnako, z komplexnej úpravy premlčania v každom z týchto zákonov nemožno považovať len niektorú z nich za výhodnejšiu pre spotrebiteľa. Kratšia všeobecná premlčacia lehota podľa § 101 Občianskeho zákonníka oproti dlhšej premlčacej lehote v Obchodnom zákonníku podľa § 397 by mohla byť výhodou len v prípade, že spotrebiteľ je v postavení dlžníka. Keby bol v postavení veriteľa, potom by už kratšia premlčacia lehota výhodou nebola. Výklad (v SR § 52 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka), ktorý by rozlišoval, či spotrebiteľ je v pozícii nositeľa práva, či v pozícii osoby majúcej povinnosť a podľa toho umožňoval použitie príslušného ustanovenia o premlčaní podľa Občianskeho alebo Obchodného zákonníka podľa konkrétnej situácie je neprijateľný. V zmysle čl. 3 Smernice za ustanovenia smerujúce k ochrane spotrebiteľa je treba považovať také, ktoré chránia slabšiu stranu oproti silnejšej, t.j. že upravuje vzťah dvoch subjektov vo výrazne nerovnovážnom postavení. Ak by úmyslom zákonodarcu bolo uprednostniť aplikáciu všetkých pre nepodnikateľa výhodnejších úprav, iste by nepoužil formuláciu príkladným výpočtom, ale všeobecnú formuláciu.

V danom prípade bolo nevyhnutné posúdiť, akého charakteru je predmetná spotrebiteľská zmluva. Z obsahu spisu pritom nesporne vyplýva, že predmetná zmluva o úvere bola uzatvorená s veriteľom, ktorý je peňažným ústavom - bankou, a splňa všetky náležitosti zmluvy o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. V dôsledku toho záväzkový vzťah medzi zmluvnými stranami je v zmysle § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka tzv. absolútnym obchodom, následkom čoho sa spravuje, bez ohľadu na povahu účastníkov, Obchodným zákonníkom. Obchodný zákonník vystupuje v tomto vzťahu ako lex generalis, pričom samozrejme s poukazom na už vyššie uvedené prednosť v tomto spotrebiteľskom úverovom vzťahu budú mať tie zákonné ustanovenia lex specialis, ktoré upravujú výslovne spotrebiteľské vzťahy. Z ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ani z ustanovení Zákona o spotrebiteľských úveroch, ani Zákona o ochrane spotrebiteľa nevyplýva, že by regulovali otázku premlčania v spotrebiteľských vzťahoch. Vzhľadom na to je potom nevyhnutné aplikovať všeobecnú úpravu premlčania. Otázkou je, či v danom prípade podľa Občianskeho alebo podľa Obchodného zákonníka. Keďže v danom prípade ide o obchodnoprávny vzťah, na premlčanie bude potrebné aplikovať všeobecnú úpravu podľa Obchodného zákonníka. Odvolaciemu súdu nie je známa žiadna norma, ktorá by v rozhodnom období umožňovala odklon od tohto záveru a aplikáciu ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka o premlčaní na obchodnozväzkový vzťah, hoci vznikol na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Odvolací súd má vedomosť, že s účinnosťou od 1.4.2015 bolo ust. § 52 ods. 2 Obč. zák. doplnené o tretiu vetu podľa ktorej: Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Odvolaciemu súdu je tiež v tejto súvislosti známe rozhodnutie NS SR 3 M Cdo 12/2014 zo dňa 21.4.2015 podľa ktorého súd vo veci spotrebiteľskej zmluvy, ktorá mala byť uzavretá pred účinnosťou citovaného ustanovenia, by mal toto ustanovenie zohľadniť. Najvyšší súd sa ale citovaný záver vo svojom rozhodnutí hlbšie nevyargumentoval a odvolací súd sa s ním s poukazom na nižšie uvedené nemôže stotožniť.

V právnom poriadku Slovenskej republiky platí všeobecný zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení, ktorý sa odvodzuje z čl. 1 Ústavy SR, podľa ktorého je Slovenská republika právnym štátom. K imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj požiadavka - princíp právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok, súčasťou ktorého je i zákaz spätného (retroaktívneho) pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení.

V ústavnom poriadku Slovenskej republiky platí zásada podľa ktorej ten, kto konal, resp. postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný spätným pôsobením právneho predpisu alebo niektorého jeho ustanovenia. V podmienkach demokratického štátu, kde vládnu zákony platí zásada, že právny predpis, resp. jeho ustanovenia pôsobia iba do budúcnosti, a nie do minulosti. V prípade ich spätného pôsobenia by sa vážne narušila požiadavka na ich bezrozpornosť, na všeobecnú prístupnosť (poznateľnosť), čím by nevyhnutne dochádzalo k situácii, že ten, kto postupuje podľa práva by nemal žiadnu možnosť zoznámiť sa s obsahom budúcej právnej normy, ktorá by napríklad jeho konanie podľa platného práva v minulosti vyhlásila za protiprávne, resp. za právne neúčinné. To by znamenalo, že jednotlivé subjekty práva by nemali istotu, či ich konanie podľa

platného a účinného práva v dobe, keď k nemu došlo nebude neskoršie (po prijatí nového právneho predpisu) a ex tunc posudzované ako protiprávne alebo právne neúčinné. S vylúčením ochrany nimi riadne nadobudnutých práv v minulosti (v súlade s platnou a účinnou právnou úpravou). Uplatňuje sa tak zásada, že ten, kto konal, resp. postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis (jeho ustanovenia), nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (nález ÚS SR sp. zn. PL.ÚS 36/95).

Ústavný súd tiež opakovane vyslovil, že zákonodarca môže výnimočne uplatniť retroaktívne ustanovenie na úpravu nových (existujúcich) právnych stavov, pričom v takom prípade musí preukázať závažné dôvody všeobecného záujmu, ktoré si môžu vyžiadať alebo odôvodniť prelomenie zásady zákazu spätnej pôsobnosti v prospech slobodnej tvorby právnej úpravy zo strany zákonodarcu, tzn. že nepravú retroaktivitu nepovažuje za štandardný vstup do existujúcich právnych vzťahov (napríklad PL.ÚS 25/05, PL.ÚS 3/00). Určitú retroaktivitu pripustil aj Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Mellacher v. Austria, kde uviedol, že: „Legislatívne musí byť daná možnosť, aby sa prijali opatrenia, ktorými sa zasiahne do ďalšieho vykonávania predtým uzavretých zmlúv, aby sa dosiahol požadovaný cieľ“.

Vzhľadom na vyššie uvedené pri časovej pôsobnosti hmotnoprávných noriem všeobecne platí, že pokiaľ zákonodarca nestanoví osobitný právny režim intertemporality platí všeobecný pojmový znak právnych noriem, že regulujú právne vzťahy odo dňa svojej účinnosti do budúcnosti a nie spätne do minulosti. Väčšinou zákonodarca v závere právnej normy zakotvuje intertemporálne ustanovenie, v ktorom zakotvuje tzv. nepravú retroaktivitu, teda pravidlo, že pôvodná právna úprava sa použije na posúdenie otázky vzniku, platnosti a nárokov z právnych vzťahov vzniknutých pred nadobudnutím účinnosti novej právnej úpravy, ako je zakotvené i v § 854 Občianskeho zákonníka. Ak takéto pravidlo legislatívne vyjadrené nie je, musí súd túto medzeru v zákone preklenúť tak, že aplikuje všeobecne uznávané pravidlo o nepravnej retroaktivite (nie o pravej retroaktivite). Ak zákonodarca intertemporálne pravidlo nestanovil, musí sa pravidlo o zachovaní účinkov neúčinnnej právnej úpravy odvodiť od ústavných princípov legitímnych očakávaní, dôvery subjektov v právo, či z princípu ochrany nadobudnutých práv (viď čl. doc. JUDr. Mareka Štefčeka, PhD. „Zákon a sudcovia“; k výkladu ust. § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa, zverejnený v Justičnej revue). V danom prípade vo vzťahu k novelizovanému zneniu § 52 ods. 2 vety tretej Občianskeho zákonníka zákonom č. 102/2014 Z.z., ktorý intertemporálne ust. k § 52 ods. 2 OZ neobsahuje, potom zrejme za použitia analógie v zmysle § 853 Občianskeho zákonníka podľa § 854 Občianskeho zákonníka.

Z ust. § 854 Občianskeho zákonníka vyplýva základná intertemporálna zásada súkromného práva v zmysle ktorej sa novou právnou úpravou spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred účinnosťou tejto úpravy, no vznik právnych vzťahov a nároky z nich vzniknuté sa posudzujú podľa právnych predpisov platných v čase ich vzniku.

V zmysle vyššie uvedených všeobecne prijímaných právnych názorov by teda malo platiť, že na zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré vznikli pred 1. aprílom 2015 sa zákon č. 102/2014 Z.z. v novelizovanom § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzťahuje, ako uzavrel NS SR v cit. rozhodnutí, avšak vznik zmlúv o spotrebiteľskom úvere a nároky z nich vzniknuté pred účinnosťou tohto ust. zák. č. 102/2014 Z.z. (pred 1. aprílom 2015 - čl. IV. zák. č. 151/2014 Z.z.) treba posudzovať podľa doterajších predpisov (nepravá retroaktivita).

Pri nepravnej retroaktivite právna norma nezasahuje do minulosti, príslušné práva a povinnosti, ktoré subjekty nadobudli na základe konkrétnych právnych skutočností, zostávajú týmto subjektom priznané, avšak môže dôjsť k ich zmene novou právnou úpravou. Ide o stav, v ktorom nová právna úprava nevytvára žiadne právne účinky smerujúce pred deň nadobudnutia účinnosti, avšak kvalifikuje tie právne úkony, ku ktorým došlo ešte pred nadobudnutím jej účinnosti, v dôsledku čoho môže dôjsť k zmene alebo zrušeniu tých právnych účinkov, ktoré boli predtým späté s ich uzavretím (nález ÚS SR PL.ÚS 38/99). O nepravú retroaktivitu ide aj v prípade, ak zákon uzná skutkové podstaty alebo právne skutočnosti, ktoré vznikli počas účinnosti skoršieho zákona, súčasne však prináša určité zmeny právnych následkov, ktoré s nimi súvisia, pokiaľ tieto právne následky v čase nadobudnutia účinnosti tohto nového zákona ešte nenastali (nález ÚS SR PL.ÚS 3/00). To znamená, že podľa skoršej právnej normy sa bude určovať vznik a platnosť právnych úkonov, právneho správania a právnych skutočností a podľa normy účinnej v dobe keď sa o týchto vzťahoch rozhoduje, sa bude určovať obsah právnych vzťahov (Gerloch A. Teorie práva). Nepravá retroaktivita, teda spätným pôsobením nie je, avšak určitým spôsobom pre budúcnosť ex nunc modifikuje právne vzťahy už založené. Za nepravú retroaktivitu sa pokladá také

konanie zákonodarcu, pri ktorom v novom právnom predpise uzná právne skutočnosti, ktoré vznikli počas platnosti skoršieho zákona, no zároveň prinesie určité zmeny práv (alebo povinností), ktoré vznikli na základe týchto právnych skutočností alebo na ich základe zavedie aj nové práva a povinnosti... Nepravá retroaktivita teda nepripúšťa, aby neskoršia norma neuznala právne skutočnosti, na základe došlo k vzniku určitých právnych vzťahov podľa predchádzajúcej normy, no jednoznačne pripúšťa zmeny tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy (NS SR sp. zn. 5Szd/1/2010).

Premlčanie práva podľa právnej teórie je kvalifikované uplynutie času s právnymi následkami, je to právna skutočnosť.

S poukazom na vyššie uvedené na danú vec, vzhľadom na vznik právneho vzťahu medzi účastníkmi ku dňu 12.11.2004 nie je možné aplikovať cit. ust. § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.4.2015.

Na základe vyššie uvedeného je teda nevyhnutné uzavrieť, že premlčanie sa aj v spotrebiteľských zmluvách majúcich formu absolútneho obchodu (tu zmluva o úvere) uzavretých pred 1.4.2015 spravuje výlučne Obchodným zákonníkom, pričom podľa § 397 Obchodného zákonníka, ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky. K obdobným záverom pritom dospel i NS SR vo veci sp. zn. 6M Cdo 4/2012 i 2M Cdo 3/2011. S poukazom na vyššie uvedené sa potom odvolací súd nemohol stotožniť so závermi súdu prvého stupňa, ktorý na premlčanie v danej veci aplikoval Občiansky zákonník a musel dať za pravdu odvolateľovi.

Odhliadnuc od vyššie uvedenej argumentácie je potrebné zdôrazniť, že žalobným návrhom uplatnený nárok navrhovateľa bol v danom prípade s poukazom na počiatok premlčacej lehoty po zosplatnení úveru a uplynutí lehoty na plnenie podľa výzvy navrhovateľa zo dňa 29.9.2009 ako ju ustálil prvostupňový súd premlčaný rovnako v trojročnej premlčacej lehote podľa Občianskeho zákonníka, ako i v štvorročnej premlčacej lehote podľa obchodného zákonníka.

Pokiaľ aj navrhovateľ v odvolaní poukázal na to, že súd prvého stupňa sa nevysporiadal s tým, že odporcovia po žiadosti o okamžité splatenie úveru čiastočne plnili formou splátok, pričom poslednú splátku uhradili dňa 5.10.2010, z jeho odvolacej argumentácie už ďalej nevyplýva, aký má mať vplyv toto čiastočné plnenie na posúdenie ním uplatneného nároku. Pokiaľ tým mal navrhovateľ na mysli zmenu splatnosti uplatnenej pohľadávky, i keď to výslovne neuvádza, ktorá zmena ovplyvňuje začiatok plynutia premlčacej lehoty, tu nemožno prehliadnúť, že z písomného podania navrhovateľa zo dňa 16.6.2015, doručeného súdu prvého stupňa dňa 18.6.2015 (ktorým jediným okrem žalobného návrhu argumentoval v prvostupňovom konaní) vyplýva len to jeho tvrdenie, že po termíne na okamžité splatenie úveru došlo zo strany odporcov k čiastočnej úhrade dlžnej sumy dňa 7.10.2009 vo výške 100,- Eur, dňa 15.2.2010 vo výške 53,11 Eur, dňa 14.9.2010 vo výške 90,- Eur a dňa 5.10.2010 vo výške 180,- Eur. Z uvádzaného pritom nie je možné bez ďalšieho vyvodíť dohodu o zmene splatnosti uplatnenej pohľadávky, teda dohodu o plnení v splátkach, ktorej uzatvorenie navrhovateľ v žalobnom návrhu ani neuvádza. Z týchto plnení takúto dohodu nemožno ani vyvodíť a to pre ich nepravdivosť a rovnako aj vzhľadom na ich rôznu výšku, čo pre takúto dohodu nie je typické. Z uvádzaného, bez konkretizácie tejto odvolacej námietky, resp. bez ďalších tvrdení navrhovateľa v rámci prvostupňového konania vo vzťahu k čiastočným úhradám tu podľa odvolacieho súdu išlo len o čiastočné plnenie (pravdepodobne podľa finančných možností odporcov), ako ho v konečnom dôsledku označil i navrhovateľ vo svojom písomnom podaní zo dňa 18.6.2015. Preto ani táto argumentácia nemohla nič zmeniť na posúdení rozhodného okamžiku (zosplatnenie úveru navrhovateľom) pre ustálenie počiatku plynutia premlčacej lehoty prvostupňovým súdom.

Napokon odvolateľovi nebolo možné dať za pravdu ani v tom, že prvostupňový súd nesprávne na vec aplikoval § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa, v dôsledku čoho potom nezákonne ex offa skúmal otázku premlčania uplatneného nároku s tým, že ustanovenie nadobudlo účinnosť až po začatí tohto konania 1.5.2014. Tým nastolil otázku, či ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa... zavedené novelou zákonom č. 102/2014 Z.z. je možné aplikovať i na právne vzťahy, ktoré vznikli pred jeho účinnosťou, teda pred dňom 1.5.2014, pričom dospel k rovnakému záveru ako súd prvostupňový, že áno.

Zodpovedanie tejto otázky súvisí s časovou pôsobnosťou právnych noriem. Rozdiel medzi časovou pôsobnosťou hmotnoprávnych a procesných noriem pritom nie je zásadný, pravidlom je, že právna

norma reguluje spoločenské vzťahy dopredu a nie späť. V danom prípade ust. § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa normuje procesnú činnosť orgánu rozhodujúceho o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy (teda aj súdu), má teda charakter procesnoprávny a to bez ohľadu na to, že je obsiahnuté v hmotnoprávnom predpise. Keďže zároveň táto norma neobsahuje žiadne intertemporálne ustanovenia o časovej pôsobnosti novely, ktorá ho zaviedla, musí platiť pravidlo okamžitej aplikability tohto ustanovenia. Ak teda platí, že právna norma § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa má procesný charakter a zákonodarca nestanovil osobitný právny režim intertemporality, má súd prihliadať na premlčanie ex officio vo všetkých aj pred nadobudnutím účinnosti tohto ustanovenia začatých konaniach podliehajúcich pod hypotézu tejto právnej normy. Vzhľadom na to prvostupňový súd, ktorý vo veci preskúmaným rozsudkom rozhodol po účinnosti novelizovaného znenia § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ktorý nadobudol účinnosť dňom 1.5.2014) správne ex offo citované ustanovenie zohľadnil a v konaní aplikoval.

Z dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom vyplýva, že žalovaná pohľadávka bola veriteľom zosplatnená dňom 29.9.2009, nasledujúci deň mohlo byť právo uplatnené na súde (§ 391 ods. 1 Obch. zák.), teda 30.9.2009 začala plynúť štvorročná premlčacia lehota (§ 397 Obch. zák.), ktorá uplynula 30.9.2013. Keďže žaloba na súd bola podaná 12.3.2015, stalo sa tak po uplynutí premlčacej lehoty, na čo musel súd prihliadnuť s poukazom na už uvedené ex offo a premlčanú pohľadávku nemohol navrhovateľovi priznať, žalobný návrh preto musel zamietnuť.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku vo veci samej, ktorým bol návrh zamietnutý, včítane výroku o náhrade trov konania odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutého, ako vecne správny, s použitím § 219 O.s.p. potvrdil.

I v odvolacom konaní boli fakticky plne úspešní odporcovia a preto im v zmysle § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov konania, keďže si ale náhradu trov odvolacieho konania návrhom v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnili (podľa obsahu spisu im v odvolacom konaní ani žiadne trovy nevznikli), odvolací súd odporcom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.